

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 76/2025-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátska kancelária Prachová & Pobijak, s. r. o., Pribinova 20, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. K2-22D/979/2021, Dnot346/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 27. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v dedičskom konaní označenom v záhlaví. Súčasne navrhuje, aby jej ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou dedičského konania po poručiťke [REDAKOVANÉ] (svojej matke), zomrelej [REDAKOVANÉ]. Pôvodne vo veci konajúci Okresný súd Košice II poveril 1. decembra 2021 na vykonanie potrebných úkonov vo veci prejednanja dedičstva notárku JUDr. Veroniku Kaiferovú ako súdnu komisárku, ktorá prvý termín predbežného vyšetrenia určila na 10. január 2022. Následne 8. augusta 2022 súdna komisárka určila termín pojednávania majúceho sa konať na jej notárskom úrade na 11. august 2022.

3. Okresný súd prostredníctvom súdnej komisárky vydal 11. augusta 2022 uznesenie č. k. 22D/979/2021-116, Dnot 346/2021 o nadobudnutí dedičstva, proti ktorému podala sťažovateľka

26. augusta 2022 odvolanie. Spis bol následne prípisom z 31. augusta 2022 predložený súdu prvej inštancie.

4. Okresný súd vec sťažovateľky predložil 14. marca 2023 Krajskému súdu v Košiciach, ktorý uznesením č. k. 11CoD/1/2023-148 z 20. marca 2024 vrátil vec mestskému súdu na účely opravy výroku odvolaním napadnutého uznesenia vydaného súdnou komisárkou. Súdna komisárka uznesením zo 17. mája 2024 opravila časť výroku napadnutého uznesenia a spis bol opätovne 24. júla 2024 predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

5. Krajský súd uznesením sp. zn. 11CoD/5/2024 z 30. augusta 2024 odvolaním napadnuté uznesenie v časti potvrdil a v časti odvolanie odmietol. Uznesením z 11. novembra 2024 mestský súd vyrubil dedičom súdny poplatok za konanie o dedičstve, proti ktorému bola podaná sťažnosť.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práv sťažovateľky (bod 1 tohto rozhodnutia) z dôvodu nečinnosti a neefektívnej činnosti pôvodne vo veci konajúceho okresného súdu, neskôr mestského súdu. V rámci napadnutého konania špecifikovala obdobie nečinnosti súdu prvej inštancie, a to od zaplataenia súdneho poplatku za podané odvolanie (4. november 2022) do vyhotovenia predkladacej správy krajskému súdu (3. marca 2023), teda 4 mesiace. Taktiež aj obdobie 12 mesiacov, a to od 14. marca 2023, keď bol spis prvýkrát predložený odvolaciemu súdu, do 20. marca 2024, keď ho odvolací súd ako predčasne predložený vrátil na opravu napadnutého uznesenia.

7. Sťažovateľka uvádza, že po tom, ako adresovala predsedovi mestského súdu sťažnosť na priet'ahy v konaní, ten v oznámení zo 6. septembra 2024 konštatoval nečinnosť súdu v období od novembra 2022 do marca 2023, na základe čoho bola sťažnosť sťažovateľky vyhodnotená ako opodstatnená.

8. Ako ďalšie pochybenie sťažovateľka vníma aj skutočnosť, že v auguste 2022 v napadnutom dedičskom konaní vypovedala plnú moc svojmu právnomu zástupcovi, avšak poverená súdna komisárka a aj súd prvej inštancie s ním aj naďalej komunikovali a zasielali mu všetky relevantné písomnosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“, ktoré je zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

10. Pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza ústavný súd zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným

prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou EŠLP k zodpovedajúcemu právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

12. Pri ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy zjavná neopodstatnenosť sťažnosti môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných priesťahoch (napr. II. ÚS 93/03, III. ÚS 59/05, IV. ÚS 434/08, I. ÚS 210/2018), prípadne ak argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, I. ÚS 192/2015).

13. Ústavný súd svojmu prieskumu podrobil aj postup notárky ako súdnej komisárky, keďže jej činnosť sa v dedičskom konaní považuje za priamy výkon časti súdnej moci (napr. sp. zn. PL. ÚS 12/2019 zo 6. februára 2019).

14. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že rozhodovanie vo veci prejednávania dedičstva nemožno bez ďalšieho považovať za právne zložitú, keďže vymedzená agenda je upravená stabilnou rozhodovacou činnosťou všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 246/2022). Berúc do úvahy konkrétne okolnosti prejednávaného prípadu, ústavný súd konštatuje, že predmet sporu sa v tomto prípade nevyznačuje ani faktickou zložitosťou, keďže k samotnému prejednávaniu dedičstva došlo predovšetkým na základe existencie závetu. Zložitost' prejednáwanej veci napokon netvrdila ani sťažovateľka.

15. V kontexte druhého kritéria, ktorým je správanie sťažovateľky ako účastníčky dedičského konania, ústavný súd konštatuje, že na predĺžení napadnutého konania sa sťažovateľka svojím správaním nepričinila.

16. Pokiaľ ide o postup vo veci návrhu konajúceho súdu ústavný súd konštatuje, že jeho postup bol v napadnutom konaní plynulý. V konaní možno síce identifikovať kratšie obdobie nečinnosti okresného súdu, a to od zaplataenia súdneho poplatku za podané odvolanie (november 2022) do predloženia veci odvolaciemu súdu (marec 2023), uvedenú nečinnosť však samu osebe nemožno hodnotiť ako zbytočný priesťah. Ústavný súd v súvislosti so zistenými okolnosťami prípadu odkazuje na svoju judikatúru, že nie každý zistený priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 46/01, I. ÚS 149/02, III. ÚS 92/03, III. ÚS 359/08, II. ÚS 118/2014) a že ani ojedinelá nečinnosť príslušného súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte

nemusi zakladat' porušenie tohto základného práva (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, II. ÚS 129/06, IV. ÚS 513/2020).

17. Pojem „zbytočné priet'ahy“ je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Len v prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa vyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy, môže vysloviť porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06, I. ÚS 401/2022). V prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 38/04, II. ÚS 199/02, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06, IV. ÚS 290/04). Na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (rovnaké závery ústavný súd vyslovil tiež napr. v I. ÚS 19/00, I. ÚS 57/01 alebo III. ÚS 199/02, I. ÚS 219/2022).

18. Z predloženého súdneho spisu mestského súdu vyplýva, že po predložení veci odvolaciemu súdu (marec 2023) tento vec po roku (apríl 2024) vrátil súdu prvej inštancie ako predčasne preloženú, avšak obratom po vydaní opravného uznesenia bol spis odvolaciemu súdu opätovne predložený a ten do mesiaca rozhodol. V okolnostiach danej veci musí ústavný súd zdôrazniť, že čas konania na inštančne nadriadenom súde v prípade zrušenia rozhodnutia z procesných dôvodov ide aj na „vrub“ súdu, ktorému sa rozhodnutie zrušilo. K uvedenému však vo veci sťažovateľky nedošlo.

19. K predĺženiu konania po vydaní uznesenia o nadobudnutí dedičstva z 11. augusta 2022 prispela neefektívna činnosť mestského súdu spočívajúca v nereflektovaní skutočnosti, že v danom období došlo zo strany sťažovateľky k vypovedaniu plnej moci jej právnomu zástupcovi (august 2022). Mestský súd uvedenú nesprávnosť v doručovaní náležitých písomností zistil 5. februára 2024 a obratom pristúpil k jej náprave (zrušenie doložiek právoplatností rozhodnutí a ich následné doručovanie sťažovateľke osobne).

20. Komplexným posúdením veci s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku napadnutého dedičského konania od jeho začatia až dosiaľ (3 roky) vrátane obdobia rozhodovania súdom druhej inštancie o odvolaní sťažovateľky (v trvaní 13 mesiacov) a definovaných úsekov krátkodobej nečinnosti a neefektívnej činnosti ústavný súd nevidel v postupe mestského súdu také pochybenia, ktoré by mali za následok vznik neodôvodnených priet'ahov.

21. Vychádzajúc z konkrétnych okolností danej veci, ústavný súd pri jej predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že neexistuje okolnosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o porušení sťažovateľkou označených práv. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

22. Napokon ústavný súd poznamenáva, že ak by ďalší priebeh napadnutého konania signalizoval vznik priet'ahov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona

o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľke, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložila ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

23. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. februára 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu